

Školní preventivní program **Mateřská škola Panoší Újezd**

„Nejúčinnější a nejlevnější prevencí je zdravá výchova dětí v rodině a ve škole“

Mateřská škola Panoší Újezd
Panoší Újezd 84
270 21 Pavlíkov

Školní rok 2025/2026

Č.j. 615/2026

Datum vypracování: 18.5.2026

Datum platnosti: 19.5.2026

Lucie Suchá, DiS.
ředitelka školy

Obsah

Úvod

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM PRO MŠ

- 1. Metodická pomoc při implementaci Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v resortu školství, mládeže a tělovýchovy na úrovni mateřských škol.**
 - 1.1. Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu
 - 1.2. Sebedůvěra
 - 1.3. Seberozvíjení
 - 1.4. Věkově smíšené třídy
 - 1.5. Rodiče, mateřská škola a prevence
 - 1.6. Stát, obec a mateřská škola

- 2. Vymezení obsahu a formy prevence při naplňování Rámcového programu pro předškolní vzdělávání**

- 3. Preventivní program pro mateřské školy**

Závěr

Úvod

Předkládaný plán řeší otázky související s politikou a programy prevence sociálně patologických jevů u dětí, státní vzdělávací politikou a jejími dokumenty a s novým územně správním členěním a postavením škol.

Cílem je napomoci při proměně školy. Nabízeny jsou některé konkrétní cesty k tomu, aby se stala školou podporující zdravý životní styl, vytvářející optimální podmínky pro prevenci společensky nežádoucích jevů a stala se bezpečným místem pro efektivní vzdělávání.

Ve vztahu k prevenci v mateřských školách a školských zařízeních je třeba zdůraznit základní východisko efektivní prevence: **nelze preventivně působit ani rozvíjet vzdělávání bez tvorby optimálních podmínek pro tyto procesy; není prevence bez proměny mateřské školy.** Jádrem preventivní strategie je **komplexní změna v mateřské škole, která zahrnuje vše, co se v mateřské škole děje.**

Východiskem komplexní změny i preventivní strategie je **analýza podmínek.** Na základě úvodní analýzy mateřská škola rozhodne, zda ten či onen jev života školy optimální a zdravé podmínky podporuje, nebo jde proti nim. Předmětem analýzy není pouze věcné (materiální) prostředí mateřské školy, ale zejména celkové klima školy, podmínky mezilidských vztahů, sociálních vztahů a étosu mateřské školy.

Je obtížné změnit vztahy v mateřské škole, způsob výuky či její organizaci. Předpokládá to součinnost učitelů, žáků, ostatních zaměstnanců ale i rodičů. **Bez účasti celé mateřské školy není žádná změna a rozvoj reálně dosažitelný a trvale udržitelný.** Nelze proto ani očekávat rychlý a snadný úspěch.

Obavy, že změny není možné, uskutečnit vzhledem k nedostatečnému finančnímu zabezpečení nejsou na místě. Určité finanční zabezpečení je nezbytné, zejména pro výukové a výchovné programy. Ale úspěch je dán zejména tím, jak je změna podmínek zahrnuta do života školy, jak přispívá k rozvoji dovedností žáků i učitelů a profesionalizaci stylu vedení mateřské školy. Nakolik je odhaleno množství nefunkčních, omezujících stereotypů a jsou nacházeny možnosti jejich řešení.

Mezi hlavní cíle patří:

Metodická pomoc při implementaci Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v resortu školství, mládeže a tělovýchovy na úrovni mateřských škol

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů v resortu školství, mládeže a tělovýchovy je **výchova dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti.**

Působení na mladou generaci musí mít charakter výchovně vzdělávací. Musí jít o proces kdy je nalezeno optimální klima školy a sociálních vztahů, dochází ke zvyšování sociální kompetence dětí, k rozvoji dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebedestrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Součástí **Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí v působnosti resortu MŠMT** je Metodický pokyn ministra školství mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže a Metodický pokyn ministra školství, mládeže a

tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení. Dokumenty jsou k dispozici na webových stránkách MŠMT (www.msmt.cz adresář Mládež).

Předkládaný implementační materiál má za cíl podpořit pedagogy při proměně školy, osvojení si zdravého životního stylu a při vytváření funkčních preventivních aktivit, programů a projektů pro svoji školu. Současně má pedagogům usnadnit osvojení způsobů práce akcentovaných ve Strategii prevence sociálně patologických jevů.

Vymezení obsahu a formy prevence při naplňování Rámcového programu pro předškolní vzdělávání

Včasné a citlivé vzdělávání dítěte předškolního věku a jeho zdárný vstup do širšího společenství, má pro dítě a jeho rozvoj klíčový význam. Toto je období, které je **optimální pro položení základů k osvojení zdravého životního stylu**, pozitivních postojů a dovedností a tedy i k prevenci sociálně patologických jevů. **Preventivní program pro mateřské školy by měl být součástí školního vzdělávacího programu**, který vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání.

Rámcový program pro předškolní vzdělávání vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s § 12 odst. 1 zákona č.564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Rámcový program je dokumentem směrodatným nejen pro nositele předškolního vzdělávání (pedagogy), ale také pro zřizovatele předškolních vzdělávacích institucí i pro odborné a sociální partnery v rámci vzdělávacího systému a preventivního působení. Zpracovaný školní program je pak zárukou dosažení cílů výchovně vzdělávacího procesu a získání základních dovedností, poznatků, zkušeností a postojů (kompetencí).

Rámcový program pro předškolní vzdělávání je prozatím předkládán jako doporučený materiál pro vzdělávání v mateřských školách, speciálních mateřských školách a přípravných třídách zřizovaných pro děti se sociálním znevýhodněním.

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM PRO MŠ

1. Metodická pomoc při implementaci Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v resortu školství, mládeže a tělovýchovy na úrovni mateřských škol

1.1 Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu

Základním prvkem ochrany před společensky nežádoucími jevy je výchova ke zdravému způsobu života od nejtělejšího věku. Myšleno v pojetí holistickém to znamená ve složce tělesné, duševní a sociální, kdy tyto složky jsou navzájem propojeny a tvoří spolu harmonickou jednotu.

V předškolním věku mezi kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí, společensky nepřijatelných jevů patří:

- sebedůvěra, samostatnost a sebejistota

- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- seberozvíjení
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence

1.2. Sebedůvěra

Přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Součástí zdravého životního stylu je i zdravé sebevědomí. Vlastní sebevědomí spojené s úctou k druhému patří k základní životní kompetenci (postoji).

Sebedůvěra dětí je podmíněna optimální kvalitou vztahu k dětem v praktickém životě. Takovým uspořádáním společenského života, který umožňuje uspokojování potřeb dítěte a tím i zdravý rozvoj jeho osobnosti. Vztah k dětem je výrazem vyspělosti společnosti.

Vztah k dětem a styl výchovy v sobě musí nést respekt dospělých vůči dětem. Děti jako rovnocenní partneři mají v mnoha situacích právo říci ne, když něco nechtějí. **Umění říci ne je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj.** Děti nebudou umět říci ne pokusům o nejrůznější manipulace nebo drogovému pokušení, pokud v rodině, mateřské škole či škole není příležitost k vyjádření nesouhlasu. Nesouhlas nebo volba jiné alternativy nemusí být již předem považovány za neposlušnost, vzdor nebo zbytečnost.

K upevnění sebedůvěry dětí slouží zejména **pohybové aktivity, hry a hraní.** Optimální se jeví spontánní dětské pohybové aktivity bez viditelných zásahů pedagogů, kdy dětem je poskytována možnost volby samostatné činnosti i její obtížnosti. Dítě ví, že si samo může vybrat a vyzkoušet své síly. Je nutné, aby motivace k činnosti vycházela z dítěte a byl respektován jeho zájem, aby pohybová činnost vycházela z vnitřní motivace, z potřeby pohybu, z potřeby zjistit, co umím. V nesoutěživém prostředí, bez potřeby předhánět kamaráda je tělesný rozvoj provázený vědomím odpovědnosti za své zdraví. Dítě je motivované a vzniká posléze i trvalá potřeba pocitu libosti z naplnění potřeby pohybu.

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i **posílení pevného postoje** vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, které nepřipravení jedinci později mnohdy řeší zástupným způsobem: agresí, zneužíváním drog, alkoholu nebo jiným negativním způsobem.

Realizaci spontánních pohybových aktivit napomůže skromnější vzhled školních zahrad, bez okrasných trávníků a záhonů, ale s dostatečným vybavením umožňujícím odstupňovanou škálu pohybových aktivit. A samozřejmě spolupráce s rodiči, kteří chápou a akceptují tuto formu pohybu.

1.3. Seberozvíjení

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje.

Mezi základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence patří

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
- mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- hodnotit své chování i chování druhých
- mít a hájit vlastní názor
- akceptovat kompetentní autoritu
- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Pokud nejsou osvojeny, uvedené ochranné kompetence jsou tyto děti zasaženy v pozdějším období různými nežádoucími jevy, jako je agresivita, nekázeň, nesnášenlivost, neschopnost řešit problémy, stres a frustrace, dochází i k sebepoškozování dětí. Důsledkem je poté

náchylnost ke zneužívání medikamentů, drog, alkoholu, šikana, násilí, vandalismus, xenofobie apod.

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno **osobní zkušeností dítěte**. Je podporováno zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Optimální činností pro hry a hraní jsou přirozené situace skutečného světa. Děti si rády hrají na to, co vidí dělat dospělé a tím, že takovouto činnost zkouší, získávají sebevědomí. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů. Dospělí jsou pozorovatelé, partneři ve hře a rádci. Motivace k těmto činnostem musí vycházet z dítěte a musí být respektován jeho zájem. Pak nedochází ani k nedostatečné ani nadměrné stimulaci dětí. Dospělý pomáhá organizovat činnost, ale nevnucuje ji. Výsledkem je i pohoda a zdravé partnerské vztahy ve škole.

Prožitkové učení, kdy dítě se prožitkem a zkušeností učí samo a spontánně je **vlastní předškolnímu věku**. Nikdy později již dítě nepracuje samo na sobě s takovou intenzitou a efektivitou. Dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti. Zkušenosti získává především tím, že něco dělá a to co dělá, prožívá. Mentalitě předškolního věku není vlastní organizované, hromadné vyučování frontální metodou. Není proto vhodné vyrábět speciální protidrogové či jiné preventivní programy pro předškolní věk.

Sociální hry a hraní rolí navozují modelové situace. Nabízejí bezděčné učení s možností zařadit se mezi své vrstevníky v dětské skupině a budovat mezi nimi své postavení. Učí ohleduplnosti, společensky přijatelnému způsobu řešit konflikty a spory, spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě a dětské skupině. V dítěti se vytváří pocit základní jistoty, že takovýto svět je správné místo pro život a dítě je v pohodě. Výsledkem je nastavení dětské psychiky, které lze vyjádřit větou „já jsem správný a na správném místě,..“ V dospělosti se tomu pak říká zdravé sebevědomí, optimismus, pozitivní myšlení.

Dobrou aktivitou je mimo **námětové hry i společná stavba nebo společná kresba** na jeden námět. Společná kresba není součtem kreseb jednotlivců. Při kresbě jednotlivci reagují jeden na druhého a podle toho je kresba rozvíjena. Při společných stavbách děti diskutují, hledají a navrhuji řešení. Dospělého potřebují jen jako rádce a diváka.

Rozvoj společenských vztahů a komunikační dovednosti podporuje vhodně i **dramatická výchova**. V předškolním věku je třeba věnovat pozornost dramatickému vyjadřování představ, pěstovat dovednosti vyjádřit své pocity. Formou dramatu lze děti postavit do situace, kdy individuálně reagují – lhostejně, zvědavě, se zájmem, konstruktivně. Tyto dramatické prožitky dětí, které nejsou v průběhu hry pedagogem ovlivňovány, jsou později základem pro vzájemné vysvětlování, objasňování a odpovědi na otázky. Ze strany dospělého tedy nejsou pouze předávány již hotové poznatky prostřednictvím poučování a vysvětlování. Nedochází k příliš racionálnímu, hotovému a uzavřenému výkladu světa. **Nejde o to naplnit dětskou mysl, ale probudit aktivní zájem dítěte objevovat a uplatnit a ukázat co umí, zvládne a dokáže.**

Hrou motivované činnosti dramatické, námětové a konstruktivní slouží k osvojování pojmů a poznatků zdravého životního stylu. Realizace v činnostech, které odpovídají seberozvíjecím potřebám dětí, prevence poškození zdraví a zdravý životní styl jsou smyslem výchovně vzdělávací práce s dětmi, jež umožní dětem osvojit si prvky prevence.

Znovu je dobré zdůraznit, že prvotní je iniciativa dítěte. Respektování předškolního dítěte a spontánní hry jsou základními principy rozvoje dětí v mateřské škole. Pedagog by měl vést výchovnou práci skrytě ale cíleně a dát dětem základy prosociálního chování a tedy i prevence šikany, násilí a jiných sociálně patologických jevů.

Výchovná práce, jejíž smysl spočívá v prožitku dítěte a ne pouze v přípravě na školu, plní podmínku k vytvoření správných kompetencí ke zdravému životnímu stylu a tím i k prevenci společensky nežádoucích jevů. Mateřská škola si tak neklade cíle, které by nevycházely z potřeb dětí. Pobyt v takovéto mateřské škole je zdravý a je zdrojem pohody.

1.4. Věkově smíšené třídy.

Vytváření sociálních kompetencí a prosociálního chování je velmi přirozeně dosažitelné ve věkově smíšených třídách dětí. Tuto zkušenost potvrzuje i program podpory zdraví „Zdravá mateřská škola,..“ Zavedení věkově smíšených tříd, kde jsou děti ve věku od 3 do 6 let, není přímým požadavkem programu, ale velmi se osvědčilo.

Heterogenní skupina je přirozenější a lépe odráží přirozené společenské prostředí.

Nenaplnují se úvahy o tom, že by starší děti zaostávaly. Starší děti ve smíšené třídě jsou samostatnější, mají pocit důležitosti a odpovědnosti. Mladší napodobují starší kamarády. Věkově smíšené složení tříd významně přispívá k sociálnímu zrání dětí. Děti jsou k sobě ohleduplné, umí si vzájemně naslouchat, nevyskytují se projevy agrese. Jejich hra je tvořivá, s prvky fantazie, schopností kooperace, jsou komunikativní k sobě vzájemně i k dospělým, jsou pozitivně naladěny. Umí vyjádřit svůj názor a zdůvodnit svůj postoj a rozhodnutí.

Věkově smíšené třídy mají své přednosti i pro rodiče dětí. Tak jako nejmenší děti tvoří ve třídě menšinu a rychle zapadnou do vytvořené hierarchie a vžitých pravidel, tak i rodiče nových dětí se snadno vpraví do nových podmínek, rychle se zorientují a zapojí se v rodičovské skupině úplně stejným mechanismem jako děti. Mateřská škola se tak podílí na vytváření postojů ke zdravému životnímu stylu a prosociálního klimatu nejen u dětí, ale i na pozitivní změně postojů u dospělých rodičů.

1.5. Rodiče, mateřská škola a prevence

Již léta se za kardinální nedostatek všech preventivních aktivit považuje nezájem a minimální spolupráce rodičů. Veškeré snahy o zapojení rodičů na úrovni základních a středních škol vyznívaly v lepším případě jako nedostatečné, ve většině případů jako marné. Je to dáno celkovým odtahitým vztahem rodičů a školy, což je velký problém, na kterém se podílí obě zúčastněné strany.

Situace na úrovni mateřských škol je příznivější, což je dáno jednak **větším zájmem rodičů o dítě předškolního věku a zejména denním kontaktem učitelek s rodiči**. Zde je místo k založení pozitivních a přirozených vztahů ke škole ze strany rodičů, tady je řešení problému, kterým je malý zájem a informovanost rodičů o prevenci společensky neakceptovatelných jevů.

Vztah školy a rodičů by měl být pokládán za ukazatel kvality mateřské školy. Způsob organizace života v mateřské škole je podmínkou dobrého růstu zdravé generace. Jen tak zabráníme tomu, aby do první třídy základní školy vstupovaly děti s docela slušnou zásobou vzorců chování, které mají daleko do ideálu.

Rodinná výchova je základ, na kterém škola staví. Občas je třeba tyto základy více či méně poopravit, na některých nelze stavět vůbec. Některá rodina uplatňuje nadměrnou péči, někde jsou kladeny neodpovídající požadavky na dítě. Někdy je dítěti naopak dána naprostá volnost, někde je malá péče zdůvodněná nedostatkem času nebo je malý zájem o dítě. To vše ztěžuje orientaci dětí v životě a jejich pozitivní socializaci.

Tato situace klade vysoké nároky na profesionalitu a lidskou kvalitu pedagogů. Při nevstřícném postoji rodiny je možnost mateřské školy přispět ke zdravému rozvoji dětí velmi ztížena. To vše jsou kořeny toho na co se společnost někdy tak velmi licoměrně ptá. „Kde se v dnešních dětech a mládeži bere to, že je tak hrozná?“, Ona pije alkohol, kouří, bere drogy, pere se, šikane, fláká se, krade, loupí snad i vraždí, neposlouchá, lže, chodí za školu.

Kde se to v nich bere? Proč s tím škola něco neudělá? Rodiče vkládají do dětí své schopnosti i neschopnosti, talent nebo jeho nedostatek, vytrvalost nebo nevytrvalost a zejména svůj vzorec chování. Mateřská škola může při dobré spolupráci s rodinou mnoho již založených rizikových prvků chování eliminovat. Při nezájmu školy i rodičů se ale již v prostředí mateřské školy často vyskytne násilí, šikana, omezování práv, agrese, a ponižování. Že se s těmito sociálně patologickými jevy setkáváme již v prostředí nejmenších je smutnou skutečností.

Navození otevřeného a oboustranně prospěšného vztahu s rodiči je proces, do kterého jsou rodiče vtahováni prostřednictvím dětí. Pohodové, otevřené klima v mateřské škole, dítě aktivní, samostatné a sebejisté, zlepšuje spolupráci s rodiči a jejich podporu školní práce a samozřejmě rodiče zpětně pozitivně ovlivňuje.

1.6. Stát, obec a mateřská škola.

Předškolní vzdělávání je dnes vnímáno mimo jiné také jako **důležitý počátek pozitivního socializačního procesu**, který je významný pro další rozvoj dětí a jejich společenské začlenění. To jsou hlavní důvody proč je v současné době tato oblast předmětem aktuálního zájmu a je státem podporována.

Je tím zároveň naplňována i Úmluva o právech dítěte a strategický program Světové zdravotnické organizace pro Evropu Zdraví pro všechny ve 21. století, jeho Cíl 3 Zdravý začátek života. Mezi vyjmenovanými prostředky, kterými má být splnění tohoto úkolu dosaženo je uvedena i zdravá mateřská škola. Program obsahuje i další cíle, které se zdravým životním stylem a prevencí prolínají. Cíl 11 Zdravější životní styl, Cíl 12 Snížení škod způsobených alkoholem, drogami a tabákem a Cíl 13 podmínky a příležitosti pro zdraví.

Obecní zastupitelstva mají vytvářet podmínky pro programy pro zdraví v MŠ, čímž současně naplňují i cíle preventivní. Snad představitelé místní samosprávy pochopí a dají přednost zdravému vývoji nejmladších občanů před neefektivními a značnými výdaji na škody vzniklé v důsledku působení sociálně patologických jevů (škody způsobené vandalismem, násilím, zneužíváním drog, málo efektivní prevencí ve školách apod.).

Předškolnímu vzdělávání je ze strany MŠMT věnována významná pozornost při tvorbě nového školského zákona. Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání stát (ministerstvo) stanovuje požadavky na výchovu a vzdělávání na tomto stupni škol.

2. Vymezení obsahu a formy prevence při naplňování Rámcového programu pro předškolní vzdělávání

Z pohledu systémového je optimální využít pro oblast prevence na úrovni mateřských škol **školní vzdělávací programy**, které budou zpracovávány v návaznosti na **Rámcový program pro předškolní vzdělávání**, který stanovuje konkrétní vzdělávací cíle a vzdělávací obsah, který by měl být povinně zakomponován ve školních vzdělávacích programech.

Rámcový program pro předškolní výchovu umožňuje, aby každá škola, resp. pedagogický sbor, jakákoliv odborná pracovní skupina, profesní sdružení nebo jednotlivý pedagog mohli uplatňovat svou pedagogickou autonomii a s jeho pomocí zpracovávat své vlastní školní či třídní vzdělávací programy, které by při zachování společného rámce, co nejlépe odpovídaly konkrétním možnostem mateřských škol i různým potřebám dětí.

Zpracovaný školní program je pak zárukou dosažení cílů výchovně vzdělávacího procesu a získání základních dovedností, poznatků, zkušeností a postojů (kompetencí). Preventivní program pro mateřské školy je přirozenou součástí školního vzdělávacího programu.

Rámcový program velmi podrobně pojednává o zásadách a formách optimálního předškolního vzdělávání a výchovy, která vede k žádoucím kompetencím. Zabývá se specifikou předškolního vzdělávání a rámcovými vzdělávacími cíly. Dále pak oblastmi předškolního vzdělávání, podmínkami a evaluací. Pro oblast prevence je dobře využitelná zejména kapitola týkající se psychosociálních podmínek a spoluúčasti rodičů na vzdělávání dětí.

K praktické aplikaci a realizaci metod a cílů Rámcového programu pro předškolní vzdělávání lze využít program Škola podporující zdraví, který je garantovaný Státním zdravotním ústavem. Filozofie a program Školy podporující zdraví je zcela v souladu s principy prevence sociálně patologických jevů v resortu školství, i když jde samozřejmě nad její rámec.

3. Preventivní program pro mateřské školy

V případě dětí předškolního věku je v podstatě vhodnější mluvit o **preventivním působení** v mateřských školách. Základem prevence je vytvoření sociálních kompetencí dítěte, kdy si dítě prostřednictvím prožitkového učení osvojí schopnost rozhodovat se, volit z více alternativ, nést za svou volbu odpovědnost a poznávat její důsledky. Schopnost rozhodovat se je chápána jako předpoklad odpovědného jednání. **Odpovědné jednání je základní ochranný mechanismus.**

Není třeba vytvářet specifický program, který by předal dětem předškolního věku větší objem konkrétních informací o drogách, alkoholu, jiných škodlivých látkách a jevech. Ani u starších věkových kategorií dětí nebyly takovéto nekomplexní postupy účinné. Není vhodné frontální metodou realizovat preventivní programy pro mateřské školy.

Optimálním preventivním působením je důsledná realizace Rámcového programu pro předškolní vzdělávání. Využít lze vedle programu Škola podporující zdraví v MŠ i další z možností moderní pedagogiky. Podněty vycházející z reformních systémů, jako je škola

waldorfská, daltonská apod. Lze využít i podnětů z řady dalších aktivit např. vzdělávacího programu „Dokážu to“ nebo programu „Začít spolu“.

V Panošim Újezdě 18.5.2026

Lucie Suchá, DiS.
ředitelka školy